Markéta Šichtařová: To jako že návrat k Rakousku-Uhersku?

- CZ24 News | 16. května 2020
EU: Ministři zahraničí Rakouska a Česka a Slovenska údajně jednají o otevření hranic. Vzájemných hranic těchto tří zemí. Náměstek slovenského ministra Martin Klus to označil za mini Schengen.

Slovenský podnikatel maďarské národnosti zase hodlá představit společnou ligu Čechů, Slováků, Rakušanů a Maďarů. Vlastně taková rakousko-uherská liga.

To jako že **snad vstává z mrtvých Rakousko-Uhersko…?**

Možná to není taková bláznivost, jak to zní. Pandemie ukázala, že když jde do tuhého, nadnárodní řízení přestává fungovat. Ne že by fungovala řízení národní. Dře to. Ale pořád jde to ve srovnání s celou EU. Logicky. Protože košile bližší než kabát. A vlastní občan, který vás volí, pořád bližší než normovaný euroobčan, který vás jako evropského úředníka ani nevolí.

Brblám hodně na to, jak během posledních dvou měsíců pitomost z dílny vlády stíhá pitomost – ale je tu aspoň náznak pokusu řešit to, co je urgentní. Řešit to třeba neuměle a špatně, ale řešit. A nikoli řešit nesmrtelnost brouka v roce 2050 tak, jako se to děje na úrovni nadnárodní. Korona ukázala, že jakmile jde o život, neznají národní státy bratra. A matka nezná svých dětí.

Protože Evropa vážně netáhne za jeden provaz. Chybí společná idea i cíl. Jih je prostě po všech stránkách úplně jiný než sever. Vzpomeňme, jak EU nedokázala pomoct Itálii. Došlo to tak daleko, že se vedení EU nakonec muselo Itálii omluvit.

Korunu všemu nasadila Evropská komise, která se začala zle vozit po německém ústavním soudu, který si „troufnul“ popravdě nahlas vyslovit, že konání ECB je z pohledu německé ústavy částečně protiústavní. Evropská komise začala pobouřeně vyskakovat jak čertík z krabičky, že je rozhodnutí centrální úrovně nadřazené německému soudu. (To by tak hrálo, aby se dovolila otevřít stavidla dalším národním ústavním soudům, které by mohly začít nahlas vyslovovat pravdu a tím zpochybňovat společné evropské politiky.)

Najednou se ukazuje, že Evropu je nutné držet dohromady jako jeden celek víc bičem než cukrem. Její jednota začala být vynucovaná. Není v tom ale žádný nacionalismus, který je mnohým odpůrcům tužší integrace podsouván. (Nebo aspoň ne většinou.) To jen státy, které spolu nemají skoro nic společného, na sebe kašlou. A naopak státy, které si jsou historicky blízké, cítí potřebu otevřít své hranice a být spolu. Rakousko-Uhersko sice už neexistuje, ale svým způsobem žije v nás.

Nemusí se nám to líbit, ale jsme si podobní. Máme stejné kořeny. Můj první rakouský šéf měl české jméno. Zatímco Angličané nebo Skandinávci slaví Vánoce o hodně jinak než my, my v bývalém mocnářství je slavíme podobně. Máme obdobné uvažování. Žijeme stejným způsobem. Máme podobnou architekturu. Vídeň je kopií Prahy, jen chybí kopec s Hradem. Nebo je spíš Praha kopií Vídně, kde přebývá kopec nad řekou? To je fuk, výsledek je stejný. Ale dům z Kodaně nebo Amsterodamu byste do Prahy nepřesadili.

Rakousko-Uhersko ale bylo v mnohém EU podobné: Dostalo pod jednu střechu mnoho národů. Vytvořilo jeden trh, což mu dalo ekonomickou sílu. A podobně jako EU i ono si myslelo, že je velmocí, než pochopilo, že skutečná velmoc v Evropě už není. Mocnářství bylo stejně jako EU byrokratické a

technologicky zaostávalo.

Před pár lety proběhl průzkum, v němž 20 % respondentů odpovědělo, že bylo chybou, že se Rakousko-Uhersko rozpadlo. 41 % dotazovaných v jiném průzkumu zase prohlásilo, že bychom se měli v jednom státě lépe. To ukazuje, jak mizí aura meziválečného Československa. Najednou vše vidíme střízlivěji a míň nacionalisticky.

Jistě, diskuse o obnově Rakouska-Uherska v původní podobě je fantasmagorická. Ostatně podobně, jako v roce 1992 nešlo udržet Československo, nešlo v roce 1918 udržet Rakousko-Uhersko. Společnost se moc posunula, monarchie se přežila. A přesto…

Přesto si nelze nevšimnout, že – minimálně některé – země z bývalé monarchie spolu dnes celkem ochotně flirtují. Co jiného je spolupráce zemí V4, než částečný překryv s Rakouskem-Uherskem? Co jiného je úvaha o mini Schengenu? Před nějakými 50 lety se musela zdát bláznivá představa, že válkou rozhádaná Evropa by jednou mohla vytvořit společnou měnu a společnou unii, v níž hlavní slovo bude mít poražené Německo. Vážně je tak bláznivá představa, že dějinami, jazykem i kulturou spojené země bývalé monarchie vytvoří za 30 let jinou společnou měnu a jinou unii?

Markéta Šichtařová